

Innhold

Forord	5
---------------------	---

DEL 1

PERSPEKTIVER OG UTVIKLING	15
--	----

Kapittel 1

Pedagogikk og psykologi	16
--------------------------------------	----

Pedagogisk psykologi	18
----------------------------	----

Pedagogikk, psykologi og didaktikk	19
--	----

Didaktikk og danning	22
----------------------------	----

Kategorial danning	22
--------------------------	----

Historisk bakgrunn	24
--------------------------	----

Empirisme og rasjonalisme	25
---------------------------------	----

Filosofisk grunnlag for pedagogisk psykologi	26
--	----

Den grunnleggende perioden	28
----------------------------------	----

Pedagogisk psykologi som vitenskap	31
--	----

Moderne pedagogisk psykologi	33
------------------------------------	----

Bruk av pedagogisk psykologi i dag	35
--	----

Sammendrag	37
------------------	----

Noen praktiske konsekvenser	38
-----------------------------------	----

Kapittel 2

Perspektiver på pedagogisk psykologi	39
---	----

Atferdsperspektivet	40
---------------------------	----

Klassisk betinging	40
--------------------------	----

Operant betinging	41
-------------------------	----

Positiv forsterkning og straff	43
--------------------------------------	----

Bruk av læringsprinsipper	44
---------------------------------	----

Det kognitive perspektivet	46
----------------------------------	----

Persepsjon og læring	47
----------------------------	----

Informasjonsprosesser	49
-----------------------------	----

Hukommelse og glemsel	50
Det konstruktivistiske perspektivet	51
Sosial konstruktivisme.....	52
Utviklingsperspektivet.....	54
Arv og miljø	55
Sensitivitet for miljøerfaringer.....	57
Ulike miljøerfaringer	58
Bioøkologisk teori	59
Sammendrag	62
Noen praktiske konsekvenser	63

Kapittel 3

Utvikling av kognitive og sosioemosjonelle ferdigheter	64
Kognitiv utvikling.....	64
Piagets stadieteori.....	66
Informasjonsprosesseringsperspektivet	68
Dynamisk systemteori.....	69
Språkutvikling	70
Utvikling av leseferdigheter	72
Dysleksi	73
Sosioemosjonell utvikling.....	74
Sosial kompetanse	74
Tilknytning.....	76
Foreldrestil.....	78
Atferdsvansker	80
Empati og sinnsforståelse.....	80
Moralutvikling.....	81
Selvoppfatning.....	84
Utvikling av en positiv selvfølelse	86
Positiv anerkjennelse	87
Sammendrag	89
Noen praktiske konsekvenser	90

Kapittel 4

Utvikling av individuelle forskjeller	91
Personlighetsutvikling.....	92
Temperament og karakter.....	92
Utvikling av personlighetstrekk.....	94

Personlighet og sosialt samspill 96

Intelligens 98

 Arv, miljø og intelligens 101

 Intelligens og skoleprestasjoner 102

 Utfordringer med intelligensbegrepet 103

 Finnes det flere intelligenser? 104

 Emosjonell intelligens 105

 Intelligens i tre deler 105

 Intelligens og rasjonalitet 106

 Teorier om egen intelligens 107

 Læringspotensial 109

Sammendrag 111

Noen praktiske konsekvenser 112

DEL 2

LÆRING OG MOTIVASJON 113

Kapittel 5

Læring 114

Primære og sekundære forutsetninger for læring 114

 Læring av sekundære ferdigheter 116

Utøvende funksjoner 117

 Forbedring av utøvende funksjoner 118

 Individuelle forskjeller 119

Hukommelse 120

 Arbeidshukommelsen 123

Kognitiv belastning 125

 Mental anstrengelse 126

 Kunnskap og ferdigheter 127

Nybegynnere og eksperter 128

 Ekspertlæreren 130

Læring som konstruktiv prosess 131

 Læring som erfaring, oppdagelse og refleksjon 132

 Utforskende og problembasert læring 134

 Prosjektbasert læring 136

 Kritikk av konstruktivistisk læring 137

Læring som sosialkonstruktiv prosess 139

 Situert læring 142

Sosial-kognitiv teori	143
Sammendrag	145
Noen praktiske konsekvenser	146

Kapittel 6

Læringsstrategier	147
Læringsteknikker	148
Bruk av læringsteknikker	150
Kognitive strategier	151
Generativ læring	153
Metakognitive strategier og selvregulert læring	154
Forbedring av metakognitive ferdigheter	157
Forbedring av selvregulerende ferdigheter	158
Individuelle forskjeller i læringsstiler og strategier	161
Dybde og overflatestrategier	163
Tilnærminger til læring	164
Undervisning som fremmer dybdelæring	166
Kritisk tenkning	168
Undervisning som fremmer kritisk tenkning	169
Kritisk tenkning som begrepsendring	171
Sammendrag	174
Noen praktiske konsekvenser	175

Kapittel 7

Motivasjon som behov	176
Vekst og mangel	177
Psykologiske behov	178
Regulering av atferd	179
Autonomistøtte	181
Støtte av behovet for kompetanse	182
Støtte av behovet for tilhørighet	184
Støtte av autonomi, kompetanse og tilhørighet	184
Indre og ytre motivasjon	187
Effekten av ytre hendelser	190
Insentiver og valgarkitektur	192
Motivasjon og skoleprestasjoner	193
Sammendrag	195
Noen praktiske konsekvenser	196

Kapittel 8

Motivasjon som kognitive faktorer	197
Mestringsforventning.....	198
Hvordan øke mestringsforventning?	200
Elever med lav mestringsforventning.....	201
Lærerens mestringsforventning.....	203
Forventninger og verdier	205
Tiltak for å styrke forventninger og verdi	207
Selvoppfatning som motivasjon	207
Selvvurdering	208
Selvverd.....	210
Attribusjon	211
Kontrollerbare og ukontrollerbare årsaker.....	212
Lært hjelpeløshet	214
Mål.....	215
SMART-mål.....	217
Mål som gir suksess.....	218
Målorientering.....	219
Antakelser om egne evner	220
Definisjoner og verdi	221
Kombinasjoner av ulike mål.....	222
Målorientering i klasserommet.....	222
Sammendrag.....	225
Noen praktiske konsekvenser	226

Kapittel 9

Emosjoner som motiverer	227
Affekt og emosjoner.....	227
Emosjoner og problemløsning	228
Kontroll og verdi.....	230
Motivdisposisjoner	234
Interesse	236
Situasjonell og personlig interesse	237
Å fremme personlig interesse.....	238
Sammendrag.....	240
Noen praktiske konsekvenser	241

DEL 3**UNDERVISNING OG VURDERING 243****Kapittel 10****Undervisningsplanlegging 244**

Læring og undervisning 245

Undervisningsplanen 245

Blooms taksonomi 247

Lavere og høyere ordens tankeferdigheter 248

Samstemt undervisning 250

SOLO-taksonomien 251

Undervisningsdesign 253

Gagnés ni læringsbegivenheter 254

BOPPPS 255

Merrills prinsipper 257

4C/ID 259

Sammendrag 261

Noen praktiske konsekvenser 262

Kapittel 11**Undervisningsmetoder 263**

Informasjon, dybde og hukommelse 264

Å bearbeide informasjon 265

Verbal og visuell informasjon 266

Begrenset tidsbruk 267

Mestringsbasert undervisning 268

Personlig tilpasset instruksjon 268

Tilpasning til hele klassen 269

Lærerstyrt undervisning 271

Fordeler og ulemper med lærerstyrte presentasjoner 271

Gjennomarbeidede eksempler 272

Undervisningsteknikker 274

Direkte instruksjon 275

Instruksjon og oppmerksomhet 277

Informasjonsoverføring 278

Produktive feil 280

Organisering av kunnskap 282

Undervisning som fremmer organisering 284

Begrepskart.....	285
Sammendrag.....	287
Noen praktiske konsekvenser.....	288

Kapittel 12

Digitale verktøy	289
Artefakter og handlingsmuligheter.....	290
Læringsplattformer.....	292
Notater.....	293
Lesing på skjerm.....	294
Bruk av spill.....	296
Kunstig intelligens.....	297
Synkron og asynkron digital undervisning.....	299
Omvendt klasserom.....	300
Digitale presentasjonsverktøy.....	301
Dynamiske presentasjoner.....	303
Video.....	304
Testing og flervalgsoppgaver.....	304
Distraktorer.....	307
Gode flervalgsoppgaver.....	308
Innhold og prosess.....	309
Flervalgsoppgaver som fremmer dybdelæring.....	311
Sammendrag.....	312
Noen praktiske konsekvenser.....	313

Kapittel 13

Klasseledelse	314
Effektiv klasseledelse.....	315
Forstyrrende atferd i klasserommet.....	317
Atferdsmodifikasjon.....	318
Lærerstiler.....	319
Den autentiske læreren.....	320
Kommunikasjon i klasserommet.....	323
Et spørsmål, en påstand, og en historie.....	324
Kroppsspråk, stemme, mimikk og rom.....	326
Snakk så elevene forstår deg.....	327
Kommunikasjon i krevende situasjoner.....	328

Sammendrag.....	330
Noen praktiske konsekvenser	331

Kapittel 14

Vurdering	332
Vurdering som tilbakemeldinger.....	333
Summativ vurdering.....	334
Summativ vurdering og persepsjon	335
Formativ vurdering.....	337
Effekten av formativ vurdering	339
Hvem har nytte av formativ vurdering?.....	341
Formativ vurdering og selvregulert læring	341
Testeffekten	342
Overgangen fra summativ til formativ vurdering.....	344
Alternative vurderingsformer	345
Vurdering og kunstig intelligens.....	347
Utfordringer og muligheter.....	348
Sammendrag.....	351
Noen praktiske konsekvenser	352
Sentrale begreper	353
Referanser	358
Stikkordregister	382